

Mas B de Vilosiu

Cercs

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: A la zona de sud-oest del municipi, a l'àrea coneguda com Vilosiu o les Garrigues

Coordenades:

Latitud: 42.13027
Longitud: 1.82763
UTM Est (X): 403105
UTM Nord (Y): 4664905

Classificació

Número de fitxa 08268 - 69
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Jaciment arqueològic
Estil / època: Medieval
Segle IX-XIV
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: No s'han realitzat més actuacions i caldria almenys una consolidació de les estructures per evitar que es facin malbé.
Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL,
Número inventari si. IPA 18564
Generalitat i altres inventaris
Accés Díficil
Ús actual: Científic
Titularitat Privada
Titular: 08268A002000160000HO
Autoria de la fitxa Sara Simon Vilardaga
Data de registre de la fitxa: dj., 24/03/2016 - 01:00

Descripció

El Mas B de Vilosiu està construït arrambat a la roca, aprofitant-la com a part de l'estructura del mateix mas, defineix una planta irregular, tot i que gran part del conjunt conforma una planta aproximadament rectangular en sentit nord-sud, amb un cos sortint al costat de ponent; l'orientació és cap a llevant. Es pot definir com un mas d'estructura horitzontal sense pis superior. En els treballs arqueològics realitzats s'identificaren diversos espais, en total de cinc, dels quals es pot considerar que dos eren d'ús per al bestiar i tres destinats a les persones o ús domèstic. Els murs dels espais que es creu que eren d'ús del bestiar, estan construïts amb un acabat menys acurat format per pedres irregulars; per contra, les estances que s'atribueixen a ús més domèstic, els murs són de carreus desbastats. S'identificaren diverses obertures corresponents a portes i que permetien la comunicació interior entre els espais i també la pròpiament porta d'accés a l'interior del mas. A grans trets compta amb un espai no gaire gran al costat nord, d'ús de rebost i celler; al seu costat sud, una estança segurament destinada a dormitori i menjador; a continuació, també a migdia de l'anterior, una altra estança segurament d'ús més de magatzem i potser també pel bestiar. Aquesta darrera estança, s'interpreta com un espai mitger entre les estances destinades al bestiar i les d'ús de les persones; a partir d'aquesta es comunica a ponent, amb un altre espai en el que hi havia la cambra del forn, on també hi ha un banc de pedra; i al sud de la cambra central, una altra dependència d'ús per al bestiar i la qual obria ja a l'exterior.

En algunes d'aquestes estances s'identificaren paviments i en almenys un dels àmbits les restes d'una coberta de lloses. Els materials recuperats en els treballs arqueològics són molt diversos, comptant amb un ampli conjunt de fragments ceràmics de cronologia medieval, especialment ceràmiques grises de cronologia àmplia, de datació entre finals del segle X fins inicis del segle XIV, encara que també algunes peces més tardanes, a més de diverses restes de fauna, fragments de peces metàl·liques de ferro i altres de bronze, junt amb altre tipus de material lític, vidre, etc. El conjunt es relaciona sobretot amb els usos propis del mas, peces de caire domèstic i d'ús en tasques agrícoles o ramaderes.

Observacions:

S'hi pot accedir des de diversos indrets. Des de la pista que porta cap a la Casanova de les Garrigues un cop passat l'indret de la font de la salamandra.

Història

Els anys 1960 i 1961 es dugué a terme una excavació arqueològica del mas A, de la mà del professor Albert del Castillo i el Dr. Manuel Riu, de la Universitat de Barcelona. En el marc dels primers estudis realitzats a la zona es detectaren i documentaren altres estructures, entre les quals també l'anomenat com a Mas B. Entre els anys 1984 i 1986 es van dur a terme tres campanyes d'excavació arqueològica al Mas B de Vilosiu. L'any 1984 es va dur a terme la primera campanya d'excavació del Mas B de Vilosiu, per part de Jordi Bolòs, Albert Curto i Assumpta Serra, com a membres del Departament d'Història Medieval de la Universitat de Barcelona i subvencionades pel Servei d'arqueologia de la Generalitat de Catalunya. Segons Jordi Bolòs, el nom del lloc de Vilosiu, que consta referenciat com a "Vila Osyl" en l'acta de consagració de la Seu d'Urgell (any 1000) en la que s'esmenta l'església, creu que pot portar a pensar que a la zona hi havia hagut "una explotació senyorial", a manera de petit poblet format per un hàbitat dispers concentrat més o menys en una àrea propera, i que situa cronològicament poc abans de l'any 800. Segons la hipòtesi plantejada, poc temps després es degué bastir una església a la zona.

De fet, documentalment, es té notícia d'una donació, feta l'any 980 pel comte Oliba I de Cerdanya al monestir de Sant Llorenç prop Bagà, consistent en la donació de l'església de Vilosiu amb quatre masos ("quatuor mansos constructos". Masos que es situen al terme del castell de Madrona, al lloc de Vilosiu. Poc

després, en l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç prop Bagà, datada el 983, entre els béns del monestir hi consta l'església, amb els delmes, les primícies i les oblacions, i quatre masos amb les seves terres i vinyes.

Posteriorment, en un llevador del monestir del 1125, torna a constar la menció als masos, en aquest s'aporta els noms de les cases, es parla dels masos Revira (Rovira), d'Arnald, de Ranmir i de Chintla (Quintla o Quintila) junt amb el què els pertocava pagar. La datació del mas pròpiament i segons els resultats aportats en els estudis realitzats a partir de les excavacions arqueològiques que s'hi dugueren a terme, situen l'ocupació del mas entre l'any 1000 i inicis del segle XIV.

Com ja s'ha esmentat, es creu que aquest mas junt amb altres dels masos de Vilosiu es van abandonar al segle XIV. Serà temps després, probablement ja al segle XVI, quan es degué edificar el proper mas de Santamaria de les Garrigues, el qual es conserva a relativament poca distància i encara que assenyala una tipologia arquitectònica més moderna, probablement derivat de reformes i modificacions importants.

Bibliografia

BOLÒS, J.; CURTO, A.; SERRA, A. (1984): "El castell de Blancafort, al Berguedà", a Quaderns d'estudis medievals, núm. 11. Barcelona.

BOLÒS, J. (1984): Un mas pirinenc medieval: Vilosiu B (Cercs, Berguedà). Lleida: Universitat de Lleida, col. Espai/temps, núm. 26.

CAMPRUBÍ SENSADA, J. (2006): Conquesta i estructuració territorial del Berguedà (s. IX-XI), Edicions de la Universitat de Lleida, Lleida.

CASTILLO, A. (1965): "El manso medieval A de Vilosiu". A Homenaje a Jaime Vives, I. Pàgs. 219-226

CATALÀ, P. (1976): Els Castells Catalans, vol. V. Barcelona: Rafael Dalmau editor. Pàgs. 874-879.

PERARNAU, J.; PIÑERO, J. (1992): Catàleg de protecció del patrimoni històric, arquitectònic, natural i ambiental del terme municipal de Cercs. Fitxa AR. 2. Ajuntament de Cercs

RIU, M. (1976): "El hàbitat en Catalunya en la Alta Edad Media", a Atti del Colloquio Internazionale di Archeologia Medievale. Palermo, 1976, p. 3-15.

RIU, M. (1978): "Hàbitat, tècniques i economia rural", a Història de Catalunya. Vol. II. Ed. Salvat, p. 3-15.

RIU, M. (1989): L'arqueologia medieval a Catalunya. Barcelona: Els llibres de la frontera.

SANTANDREU, M.D., i altres (1998): Castells medievals del Berguedà. Vol.1. Ed. Amics del Romànic del Berguedà. Berga

SANTANDREU, M.D. (1982): Els castells del Berguedà en un document de l'any 1309. Revista del centre d'estudis berguedans. Berga: 110- 118.

SERRA, Rosa. (et al.) (1991). Guia d'Art del Berguedà. Ed. Consell Comarcal del Berguedà Patronat del Centre d'Estudis del Berguedà, Berga.

VVAA. (1985): Catalunya Romànica. XII. El Berguedà. Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.

VVAA. (1998): Catalunya Romànica. XXVII. Visió de síntesi. Restauracions i noves troballes.

Bibliografia. Índexs generals. Fundació Enciclopèdia Catalana, Barcelona.